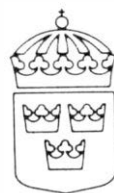

Motion till riksdagen

1985/86:U523

Ivar Virgin (m)

Sovjetunionens krigföring i Afghanistan

Mot.
1985/86
U523 — 530

I mer än sex år har Sovjetunionens ockupation av Afghanistan pågått. Ockupationen är ett klart övergrepp på ett alliansfritt land. Det är av utomordentlig vikt att Sverige med klarhet och konsekvens slår fast detta. Det afghanska motståndet mot ockupationen har under denna långa tid varit kraftfullt och tvingat Sovjetunionen till betydande militära insatser. Ockupationstrupperna uppgår till över 100 000 man och är försedda med allt stöd i form av flyg, stridsvagnar och helikoptrar.

Trots massiva insatser kontrolleras i praktiken större delen av den alltmer föröddas, afghanska landsbygden av den svagt beväpnade motståndsrörelsen. Den sovjetiska ockupationen har år efter år fördömts av en i stort sett enig världsupinion. FN-resolutioner, som kräver tillbakadragandet av sovjetisk trupp och självbestämmanderätt för det afghanska folket antas med starka majoriteter.

Den sovjetiska krigsföringen har skördat oerhörda offer. Enligt FN-rapportören Felix Ermacora, utsedd av Kommissionen för de mänskliga rättigheterna att undersöka och dokumentera brott mot de mänskliga rättigheterna i Afghanistan, uppgick antalet afghanska flyktingar i Pakistan till 2,5 miljoner i november 1984 och i Iran till drygt 1,5 miljoner. Antalet har med all sannolikhet ökat under 1985. Av Afghanistans befolkning på 15 miljoner är kanske en tredjedel flyktingar utanför landets gränser. En stor skara är dessutom flyktingar i sitt eget land.

Enligt Ermacoras rapport har Sovjetunionen och den afghanska lydregimen begått en rad brott mot de mänskliga rättigheterna. I utrikesutskottets betänkande om de mänskliga rättigheterna har dessa brott nyligen behandlats. I denna motion vill jag främst peka på den hänsynslösa miljökrigföring, som Sovjetunionen utsätter Afghanistan för.

Med all rätt kritiserades USA:s handlande under Vietnamkriget. Inte minst åtgärden att med flygbesprutning avlöva korridorer i skogsområden, för att lättare kunna försvara stödpunkter i Sydvietnam, utsattes för hård kritik. En långsiktig skada på en viktig naturresurs kunde inte accepteras. Likaledes kritiserades kraftigt USA:s bombningar av Hanoi vid jultiden 1972. Det var en urskillningslös områdesbombning, som stod i strid med folkrätten.

Statsminister Olof Palme jämförde bombningarna med nazisternas källblodiga mord på miljontals judar.

I ett mer nyanserat upprop ställde sig alla riksdagspartier bakom vädjan till USA att upphöra med dessa bombningar. De upphörde i början av januari 1973.

I Afghanistan utsätts landsbygden, där gerillan har sitt starkaste stöd, sedan årtal tillbaka för urskillningslös höghöjdsbombning, som utråderar bebyggelse och i provinsen Kandahar insatts mot bevakningssystem, som är en förutsättning för jordbruket i området. Befolkningens försök att reparera anläggningarna omintetgjordes av förnyade bombattacker.

Ett land, som i århundraden levt på naturens gränser, utsätts för en cynisk koncentration av åtgärder för att åstadkomma massvält.

Under tiden världen ägnar sig åt att med stora insatser mildra svältkatas-trofen i Afrika, pågår en krigsföring i Afghanistan inriktad på att åstadkomma svält. Flyktingar har givit klara vittnesbörd om bränning av grödor, slakt av husdjur och förstörandet av lagrad spannmål och andra födoämnen.

I regionerna Pargha och Uzbin rapporteras att gasbomber har använts för att döda boskap.

För att tvinga befolkningen på flykt och för att hämnas gerillaaktiviteter förekommer regelrätta massavrättningar. FN-rapporten nämner som exempel att 360 människor, därav 20 flickor och 20 gamla, avrättades i byarna Kulchat, Bala Karz och Mushkizi den 12 oktober 1983.

Ett led i terrorn mot landsbygdens folk är användandet av minor, som har formen av leksaksdjur och lockar till sig barn och spränger bort deras händer eller ben.

Bombningar har också utförts mot sjukhus, som utmärkts med det röda korset. Anfallen har varit så konsekventa att de sjukhusansvariga ofta låtit bli att använda det röda korset som skydd.

Den systematiska miljökrigföringen har lett till att framför allt tre regioner i Afghanistan är särskilt utsatta, Panjshir, Badakhshan och västra Hazardjat. En halv miljon människor hotas där av svältdöden.

Dr Malhuret i Läkare utan gränser tror att barnadödligheten i Panjshir-området kan gå upp till 85 % vintern 1985/86.

Sverige måste kraftigt reagera mot denna miljökrigföring och entydigt fördöma den i alla sammanhang.

Det är också viktigt att Sverige genom konkreta hjälpinsatser visar sin solidaritet med det afghanska folket. Den Svenska Afghanistankommittén driver ca 20 läkarstationer inne i Afghanistan och bygger upp fler. Planer finns att tillsammans med andra frivilligorganisationer bygga upp skolor.

Kommitténs hjälp är av hög klass och har tillvunnit sig internationell respekt genom sin effektivitet och verklighetsanpassning.

Hemställan

Med anledning av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om hjälp till det afghanska folket, framför allt genom Svenska Afghanistankommittén och andra frivilligorganisationer,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att hjälp att återställa förstörd miljö redan nu planeras för att insättas när möjlighet föreligger och att medel till detta disponeras ur det av mo-

derata samlingspartiet föreslagna anslaget Miljö, markvård och energi.

Mot. 1985/86
U523

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige i internationella fora påtalar Sovjetunionens krigsföring som ett allvarligt brott mot gällande konventioner.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige i det internationella förhandlingsarbetet lägger särskild vikt vid att sådana konventioner efterlevs.

Stockholm den 27 januari 1986

Ivar Virgin (m)